

BOEKEN — KINDERLECTUUR.

Madeleen staat op de Drempel — door A. Was-Osinga.

Geïllustreerd door Miep de Feyter.

Uitgave 1938. Gebr. Kluitman. f 2.90.

Dit boek verheft zich ver boven 't gewone peil der „boeken voor 't Oudere Meisje". Het is zeer levendig en boeiend geschreven en de inhoud is afwisselend en echt.

Madeleen is een wees, die eerst onderwijzeres op een dorpsschool is. Daar kan ze haar krachten meten. En is niet zeer tevreden over zichzelf. Wat juist de besten onder ons immers óók niet zijn?

Dan krijgt ze een betrekking als gouvernante op een mooi buiten bij het eenig kind van een kunst schilder. Het jonge moedertje is reeds lang dood. Het kind is een zenuwpatiëntje geworden. Mischien wel, omdat ze een veel grooter gemis voelt dan iemand kan vermoeden. Zeker, omdat er téveel menschen met te weinig takt en verstand over haar hebben geregeerd.

Stapje voor stapje weet Madeleen het, al valend en opstaand, te winnen bij het kleine, zwakke driftkopje. Ondanks de tegenwerking van de huishoudster, een verschrikkelijk type.

Rondom Madeleen en de kleine Mieke groepeeren zich allerlei belangwekkende of aardige figuren. Allereerst de verstrooide vader, geheel opgaand in zijn kunst. Dan Madeleens liefste vriendin: Jif — een heerlijk type van een franke, vrije Friezin. Zoo jong als ze is, is ze reeds gelouterd door lijden — haar verloofde stierf. Met haar stille, zich nimmer opdringende wijsgeerigheid is ze Madeleen tot zeer grooten steun. En dan is daar Jaap, de broer van de overleden Vrouw des Hui-zes. En er is de dokter en de burgemeester en de lieve buurmeisjes. En niet te vergeten Hans, met zijn trouwe liefde voor Madeleen, doch die *eindeflijk* haar „neen" aanvaardt. En dan is er de heele familie Bergsma, Jifs familie, in Friesland — en ze vieren een heerlijken witten Kerstmis met elkaar, Madeleen en Mieke, haar pupil, zijn bij hen te gast.

De jongelieden hebben meest allen hun problemen en Madeleen niet 't minst. Op den Beukenhof, het buiten van den Kunstschilder, kunnen ze el-

kaar allen vrij ontmoeten. En dan is 't een chassescroisee.

Madeleen staat weleens in wanhoop voor haar venster. „Ik ben eenzaam. Ik zal altijd eenzaam zijn. Niemand zal mij ooit nodig hebben. Als ik oud ben, zal ik bitter worden en hard, evenals juffrouw Wetter".

Dat is de huishoudster, een der velen, die 't toch reeds zoo moeilijke leven-van-alledag voor anderen verzwaren en die anderen durven haar niet aan. Maar ziet — in die dreiging van mis-verstanden gaat het Leven zelf ordenend en rustig zijn gang. En veel lost zich op, voor dit over-volle, rijke verhaal ten einde verteld is. Jif wordt Miekies tweede moeder! Een hoogtepunt van 't boek is het tafereel, waarin Madeleen bereid is, haar *leven* voor haar pupil te geven, en dit offer *bijna* van haar gevraagd wordt.

Als ze dan uit haar zware en lange koorts-droomen ontwaakt, is daar Wietze, Jifs broer — Madeleens liefste. En Madeleen kan tegen haar oom Wieb, haar voorgd, die als een vader voor haar wilde zijn, doch niet kón, omdat hij altijd teruggehouden werd door tante Louise, tegen oom Wieb, van wien het symbool van „den drempel" afkomstig is, zeggen: „Ik ben zoo wonderlijk gelukkig, omdat ik op *dezen* drempel sta met Wietze".

Junior, het Negerjongetje — door E. F. Lattimore. Nederlandse bewerking van Clara Asscher-Pinkhoff.

Met 60 tekeningen van de schrijfster.

N. V. Leopold's U. M. Den Haag. f 1.75.

Nog niet lang geleden heeft de schrijfster Lattimore de jeugd verblijd met twee verrukkelijke boeken over een klein Chineesje: *Kleine Sjang*. Zoo heette het eerste boek en het tweede: „*Kleine Sjang en zijn vriendjes*". Ook deze boeken had Clara Asscher-Pinkhoff bewerkt en ze hebben hier veel succes gehad.

De schrijfster heeft lang in China gewoond en was daarom in staat, ons zóó van kleinen Sjang, zijn dorpje, zijn zusjes, het kleine broertje te vertellen, dat het ons was, als maakten we zijn leventje mee. Ze is een Amerikaansche en kan ons

daarom nu ook van een negerjongetje zoo boeiend en beeldend vertellen.

Als we „Junior" uit hebben, dan treft het ons, hoe goed de schrijfster ons het groote onderscheid tusschen een negerjongetje en een negersamenleving en een Chineesje in zijn Chineesch dorpje voor oogen heeft gesteld. Junior is zoo echt een lidmaatje van de negersamenleving in de Vereenigde Staten, zooals we die hebben leeren kennen uit de spelen van O'Neill. Zooals onze Hollandsche kinderen die kennen uit de heerlijke negerverhalen van Clemence Bauer: Tom Arlington b.v.

Junior werkt en speelt en leert, en is een schat voor zijn zusje en zijn moeder. Als er door de werkloosheid van zijn vader zware tijden komen voor het gezin Robinson, dan pakt Junior alles aan om voor moeder geld te verdienen. En hij doet dat met plezier, alsof hij het verrukkelijkste spel speelt. Lees dat avontuur, als hij den garnalenman vervangt bij den venters-wedstrijd. Hij speelt voor vuilnisman, hij wordt schoenpoetser, hij verft, hij zeemt ramen, hij zingt en danst op straat voor „een centje" — en met dat al is hij zeven jaar. Hij houdt er een heerlijke filosofie op na. Als er toch nog lekker eten op het fornuis klaar staat, denk hij: „de moeilijke tijd is er nog niet", en hij geniet volop van wat het oogeblik hem biedt.

Hij heeft vele vrienden, zowel onder blank als zwart. En zij allen helpen hem en zijn familie door den moeilijken tijd heen. Totdat vader weer werk heeft.

De stijl van de schrijfster is van een laconieke humor, die geheel bij haar onderwerp past. Junior woont in een „Huis-vol-menschen". Overal negerfamilies. „Als er iemand aan de voordeur klopte, kwamen ze allemaal uit het hele huis uit de vensters kijken, wie er was".

„Junior" zal onze kinderen van 7 — 12 net zoo dierbaar worden als Sjang.

De Langerud Kinderen in den Winter — door Marie Hamsun.

Naar het Noors door Claudine Bienfait.

Geïllustreerd door Pol Dom. Alkmaar, Gebr. Kluitman. f 2.50.

Marie Hamsun, de vrouw van den grooten Noorsen schrijver Knut Hamsun, heeft eerst geschre-

ven: „*De Langerud-Kinderen*". Dat was een verrukkelijk boek over de kinderen van de Langerudhoeve, en over hun leven 's zomers, als ze met Vader en Moeder de bergen in trokken naar de zomerweide, de seter. Ik heb er voor U over mogen schrijven. Met hun eigen vee mee hoedden de kinderen daar vele koeien van dorpsgenooten, die 's zomers in het dal bleven. Door het boek heen liep als een gouden draad de idylle van Ola's jonge liefde voor de kleine Inger, het hoedertje, dat „ver over de blauwe bergen" woonde bij „de heks Olandi". En nu vinden we de Langerud-kinderen terug in hun winterverblijf.

De elfjarige Ola heeft zijn ver en ongelukkig vriendinnetje niet vergeten. Toch leeft hij volop mee het daadwerkelijke leven op de hoeve — hard werken, geweldige moeilijkheden overwinnen om de school te kunnen bezoeken. Maar ook plezier maken, zoo, dat de jonge lezers en lezeressen, van tien tot veertien jaar, soms tranen zullen lachen om de avonturen, die de Langerud-kinderen en Jacob en Anna van de naburige hoeve beleven, als ze *spelen* gaan. Hoe geestig en fleurig is die periode in het leven der hoeve-kinderen beschreven, als de stadsneef Henry komt logeren. Henry, die zich tegenover zijn vrienden uit het dorp voelt als „een blanke ontdekkingsreiziger, die tegenover negers staat in een land van zwartjes".

Maar ondertusschen leert en geniet het stads-kind zooveel bij de dorpskinderen, dat hij snik-kend vertrekt na de kerstvacantie en alleen maar getroost kan worden met de belofte, dat hij dien zomer mee naar den seter mag gaan. En dan komt Inger, van de verre blauwe bergen, haar toevlucht zoeken bij de Langeruds, omdat het leven haar al te zwaar is geworden daarginder. Bij den koster vindt ze een liefderijk tehuis. Hoe innig is ook hier weer, als in het vorige boek, de vriendschap geteekend van de Langerud-kinderen met het oude Boomschorsmannetje! In de kleine menschengemeenschap zijn ze bijna de eenigen, die zich met hem bemoeien. Maar daarom zijn ze ook de eenigen, wien de schatten van zijn hart en geest toevallen.

Marie Hamsun heeft een heerlijken verteltrant. Soms op het droge af van den kostelijksten humor. Dit boek, met het zomer-Langerud-boek, kan niet

genoeg voor ~~kinderen, jongens~~ zoowel als meisjes, ~~aanbevolen~~ worden.

Hilde — door Anne de Vries.

G. F. Callenbach. Nijkerk. f 2.90.

Een nieuwe roman van den schrijver van Bartje. „Winter 1938 — 1939” vermeldt de laatste bladzijde. Dit boek sloeg hier onmiddellijk in. Het heeft groote kans eenzelfde triomftocht te maken als „Bartje”, dat in acht talen vertaald werd en waarvan alleen in Nederland reeds 60.000 ex. zijn verkocht. Als we het boek uit hebben, dan is *Hilde* ons dierbaar geworden. En ook haar Mans, den ruwen kerel uit het verschooierde Tranendal, strooper, vechtersbaas — doch met een hart van goud. Door zijn huwelijk met *Hilde* heft hij haar op uit de wanhoop der vereenzaming, als ze zóó geleden heeft door bedrog en onrecht. Na hun huwelijk is het *Hilde*, die Mans opheft, brengt op een hooger levensplan. Met hem samen schrijft zij vooruit, schrijft ze omhoog, de lichtende toekomst tegemoet. Wél struikelt ze, *Hilde*, de sterke, en met haar Mans, die nog sterk moet worden. Wél is het nog eenmaal, alsof dat toch niet kan: dat het goede het kwade zou overwinnen. Des te heerlijker is dan de redding, *Hilde*’s wederoprichting, en aan haar trekt Mans zich weer omhoog. Als het boek uit is, weten we, dat we gerust kunnen zijn omtrent *Hilde* en Mans.

Hilde is een mooi blond meisje uit een afgelegen hoek van Drente. Daar wordt het leven van den enkeling nog beheerscht door de oer-oude ongeschreven wetten van de Saksische gemeenschap, waartegen niemand zondigen mag, op straffe van alleen te staan. Het schoonste gedeelte van dit boek is wel dat, waarin uitgebeeld wordt, hoe de gemeenschap richt: streng, rechtvaardig — hoe ze den schuldige straft, diens slachtoffer helpt op alle mogelijke manieren.

Hilde is een dochter van een keuterboer. Ze is verloofd ver boven haar stand. Naar aloude zede zal ze pas met den rijken boerenzoon trouwen, als deze zeker is van nakomelingschap. Wanneer hij die zekerheid heeft, geeft hij gehoor aan ’t stoken van zijn moeder. En het huwelijk zal *niet* tot stand komen. De verontwaardiging in het dorp, in de

plaggenhutten van het Tranendal, op de boerderijen, is algemeen. De gemeenschap spreekt haar vonnis uit en begint de straf te voltrekken. Tot ze de uiterste strengheid moet gaan gebruiken. De rijke boerenzoon Wubbe wordt met geweld uit zijn huis gehaald, met geweld en in letterlijken zin aan de voeten van *Hilde* gebracht. En volgens de oer-oude Saksische wet is dan het huwelijk voltrokken. Doch nu wijst de trotsche *Hilde* den rijken boerenzoon af en aanvaardt het huwelijksaanzoek van Mans uit Tranendal. Hij zal een plaggenhut voor haar bouwen — hij zal een vader voor haar kind zijn. De gemeenschap heeft even moeite om genoeg te nemen met dezen inbreuk op haar wet. Maar men legt er zich bij neer. Zóó volledig, dat *Hilde* er zeker van kan zijn: haar kind zal nooit anders weten of hooren, dan dat Mans zijn vader is. Als *Hilde* dan zelf de stijging in hun beider levensweg onderbreekt, en er daardoor bij Mans weer zeer veel van het gewonnene verloren gaat. is dat, omdat *Hilde*’s krachten verslappen, daar het Leven zelf haar teleurstelt. Marriëchien is geboren, een gezonde, flinke baby. Marriëchien weigert na tien maanden hardnekkig de moederborst. En nog verwacht *Hilde* geen tweede kind. Dan laat zij, de vrome, de op God vertrouwende *Hilde* toch den moed zakken. Schitterend is beschreven, hoe dan ook *Hilde*’s zegenrijke invloed op het milieu, waarin ze leeft, taant. En zijzelf: „ze kan de vlooiën niet meer an”, zeggen haar schoonzusters met leedvermaak. Haar schoonzusters, die op weg waren om van *Hilde* te leeren, hoe je zelfs een plaggenhut zindelijk en rein van ongedierte kan houden. Doch dan is God zijn dienaar genadig. En als *Hilde* haar Mans verwelkomt, wanneer hij voor ’t eerst in hun tweejarig huwelijk weer eens in de gevangenis heeft gezeten wegens strooperij, kan ze hem de blijde tijding mededeelen. Dan wordt alles goed en: „Ze gaan samen door den koelen morgen, door de zuivere lucht, die zwaar is van beloften”.

De foto van een meisjeskop op den omslag is niet geslaagd. Want zóó stellen we ons toch *Hilde* niet voor: de krachtige, schoone, blonde boerendochter. Dit is toch een stadsche typiste of zoo iets.

S. Lugten-Ruys.